

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет політичних наук

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Юрій КОТЛЯР

28го серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» /
С3 Міжнародні відносини

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Декан факультету /директор інституту

(до якого відносяться спеціальності)

Начальник НМВ

Ірина ГАБРО

Олександр ШЕВЧУК

Олександр ШЕВЧУК

Ірина ГАБРО

Анастасія ХМЕЛЬ

Євгенія ПОСТИКІНА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Міжнародні економічні відносини	
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини» / С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»/ С 3 Міжнародні відносини	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	нормативна	
Курс навчання	2	
Навчальний рік	2025-2026	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	3	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6 кредитів / 180 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	45	-
	45	-
	90	-
Відсоток аудиторного навантаження	50%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	іспит	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета дисципліни: сформувати у студентів систему теоретичних і прикладних знань у сфері міжнародних економічних відносин на основі розуміння системи різноманітних господарських (науково-технічних, виробничих, комерційних, валютно-фінансових) зв'язків національних економік різних країн, що ґрунтується на міжнародному поділі праці.

Завдання курсу:

- розуміння сутності і значення міжнародних економічних відносин (МЕВ);
- дослідження еволюції міжнародних економічних відносин, чинників і рівнів їх розвитку, особливостей дії законів і принципів МЕВ;
- аналіз стану системи міжнародних економічних відносин.

Очікувані результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин (РН 01);
- природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці (РН 03);
- принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень (РН 04);
- природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях (РН 06).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти**:

- аналізувати особливості економічної системи будь-якої країни світу; аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному (СК 2);
- оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях (СК 3);
- виявляти проблемні аспекти міжнародних економічних відносин; застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем (СК 9);

- аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути (СК 10);

- вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 3).

- досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації (РН 09).

Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія.	2	2	5
2	Світове господарство та особливості його розвитку	2	2	5
3	Міжнародний поділ праці (МПП) та кооперація виробництва	2	2	5
4	Міжнародна торгівля як провідна форма МЕВ	4	2	5
5	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	2	4	5
6	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	2	2	6
7	Міжнародна міграція робочої сили	4	4	5
8	Міжнародний науково-технічний обмін	2	4	5
9	Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	4	4	5
10	Міжнародні кредитні відносини	2	2	5
11	Міжнародна економічна інтеграція	4	4	5
12	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ	2	2	6
13	Міжнародні корпорації у світовому господарстві.	2	2	5
14	Офшоризація світової економіки	2		6
15	Економічна єдність світу і глобальні проблеми МЕВ	4	4	5
16	Санкції як фактор міжнародних економічних відносин	2	2	6
17	Інтеграція України у світову економіку	3	3	6
	Всього за курсом	45	45	90

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія. 1. Предмет, та завдання курсу міжнародних економічних відносин. 2. Сутність категорії міжнародні економічні відносин. 3. Рівні, форми, об'єкти і суб'єкти міжнародних економічних відносин. 4. Середовище розвитку МЕВ.
2	Світове господарство та особливості його розвитку 1. Світове господарство: основні поняття. 2. Характерні риси структури світового господарства. 3. Сучасне світове господарство і його особливості. 4. Глобальні проблеми світового господарства.
3	Міжнародний поділ праці (МПП) та кооперація виробництва 1. Сутність міжнародного поділу праці та фактори, що впливають на його розвиток. 2. Теорії розвитку міжнародного поділу праці, його показники. 3. Міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва
4	Міжнародна торгівля як провідна форма МЕВ 1. Основні концепції міжнародної торгівлі. 2. Міжнародна торгівля в системі МЕВ, її динаміка та структура.
5	Міжнародна торгівля як провідна форма МЕВ 1. Зовнішньоторговельна політика країни, її різновиди. 2. Особливості та тенденції розвитку міжнародної торгівлі послугами. 3. Методи регулювання торговельних відносин країн світу, їх характеристика
6	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг 1. Значення світового ринку послуг, передумови його формування 2. Туристичні послуги на світовому ринку. 3. Франчайзинг у системі міжнародних послуг 4. Регулювання МЕВ у сфері послуг
7	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво 1. Вивіз капіталу як форма МЕВ, причини його вивезення. 2. Особливості вивезення капіталу. 3. Інвестиційний клімат та його складові. 4. Сутність та типи ТНК. 5. Менеджмент світової глобальної економіки
8	Міжнародна міграція робочої сили . 1. Причини та хвилі міжнародної міграції робочої сили. 2. Сучасні центри тяжіння робочої сили. 3. Вплив міграції на країни, що експортують та імпортують робочу силу.
9	Міжнародна міграція робочої сили . 1. Міждержавне правове регулювання міграції робочої сили 2. Міграція робочої сили та міжнародні конфлікти
10	Міжнародний науково-технічний обмін 1. Зміст і місце міжнародного передавання технологій у сучасних МЕВ. 2. Форми міжнародного передавання технологій, їх характеристика. 3. Правова охорона винаходів та її облік в міжнародному співробітництві.
11	Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини 1. Поняття валюти й її види.

	2. Еволюція світової валютної системи.
12	Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини 1. Роль долара як світової валюти 2. Механізм міжнародних розрахунків
13	Міжнародні кредитні відносини 1. Міжнародний кредит в системі світогосподарських зв'язків. 2. Міжнародні кредитні відносини і кредитні гроші. 3. Структура і інструменти сучасного валютного ринку. 4. Світовий ринок позичкових капіталів. 5. Міжнародні фінансово-кредитні центри.
14	Міжнародна економічна інтеграція 1. Поняття та основні риси міжнародної економічної інтеграції та глобалізації. 2. Форми міжнародної інтеграції. 3. Потенціал та проблеми створення вільних економічних зон.
15	Міжнародна економічна інтеграція 1. Особливості розвитку інтеграційних процесів у Європі. Європейський Союз (ЄС). Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). 2. Економічна інтеграція в Північній та Південній Америці. 3. Економічна інтеграція в Азії.
16	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЄВ 1. Поняття «міжнародні економічні організації» (МЄО). 2. Економічна діяльність ООН, її рівні 3. Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин. 4. Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності.
17	Міжнародні корпорації у світовому господарстві. 1. Сутність поняття "транснаціональна корпорація". 2. Схожості і відмінності між транснаціональними корпораціями (ТНК) і багатонаціональними (мультинаціональними) корпораціями (МНК). 3. Причини виникнення ТНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій. Типи ТНК.
18	Офшоризація світової економіки 1. Поняття офшорних зон та їх роль у світовій економіці 2. Класифікація офшорних зон 3. Етапи розвитку офшорного бізнесу 4. Вплив офшоризації на економіку країн світу
19	Економічна єдність світу і глобальні проблеми МЄВ 1. Формування економічної єдності світу 2. Моделі економічного розвитку 3. Глобальні проблеми МЄВ
20	Економічна єдність світу і глобальні проблеми МЄВ 1. Економічний аспект проблем відносин «Північ-Південь» 2. Антиглобалізм
21	Економічні санкції як фактор міжнародних економічних відносин 1. Поняття та сутність економічних санкцій 2. Міжнародний досвід застосування економічних санкцій та їх ефективність

22	Інтеграція України у світову економіку 1. Зовнішня торгівля України. 2. Структура експортно-імпортного потенціалу України. 3. Інвестиційна діяльність України. 4. Участь України в міжнародних організаціях. Сучасні проблеми інтегрування України в систему світогосподарських відносин.
23	Інтеграція України у світову економіку 1. Участь України в міжнародних організаціях. 2. Сучасні проблеми інтегрування України в систему світогосподарських відносин.

3.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна й економічна категорія. 1. Предмет, та завдання курсу міжнародних економічних відносин. 2. Сутність категорії міжнародні економічні відносин. 3. Рівні, форми, об'єкти і суб'єкти міжнародних економічних відносин. 4. Середовище розвитку МЕВ.
2	Світове господарство та особливості його розвитку 1. Світове господарство: основні поняття. 2. Характерні риси структури світового господарства. 3. Сучасне світове господарство і його особливості. 4. Глобальні проблеми світового господарства.
3	Міжнародний поділ праці (МПП) та кооперація виробництва 1. Сутність міжнародного поділу праці та фактори, що впливають на його розвиток. 2. Теорії розвитку міжнародного поділу праці, його показники. 3. Міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва
4	Міжнародна торгівля як провідна форма МЕВ 1. Основні концепції міжнародної торгівлі. 2. Міжнародна торгівля в системі МЕВ, її динаміка та структура. 3. Зовнішньоторговельна політика країни, її різновиди. 4. Особливості та тенденції розвитку міжнародної торгівлі послугами. 5. Методи регулювання торговельних відносин країн світу, їх характеристика.
5	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг 1. Значення світового ринку послуг, передумови його формування 2. Способи міжнародної торгівлі послугами 3. Сектори послуг згідно положення СОТ. Транспортні послуги. Туристичні послуги. 4. Комерційні послуги. Інформаційні послуги. Освітні послуги.
6	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг 1. Франчайзинг у системі міжнародних послуг 2. Регулювання МЕВ у сфері послуг 3. Україна на світовому ринку послуг.
7	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво 1. Вивіз капіталу як форма МЕВ, причини його вивезення. 2. Особливості вивезення капіталу. 3. Інвестиційний клімат та його складові. 4. Менеджмент світової глобальної економіки
8	Міжнародна міграція робочої сили . 1. Причини та хвилі міжнародної міграції робочої сили.

	<p>2. Сучасні центри тяжіння робочої сили.</p> <p>3. Вплив міграції на країни, що експортують та імпортують робочу силу.</p> <p>4. Міждержавне правове регулювання міграції робочої сили</p>
9	<p>Міжнародна міграція робочої сили</p> <p>1. Позитивні і негативні соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили для країн-імпортерів та країн-експортерів.</p> <p>2. Функції і завдання Міжнародної організації праці (МОП).</p> <p>3. Міжнародна організація міграції. Інтеграція України у світовий ринок праці.</p> <p>4. Міграційна політика України.</p>
10	<p>Міжнародний науково-технічний обмін</p> <p>1. Світовий ринок технологій: суть і структура.</p> <p>2. Міжнародний технологічний обмін. Передумови розвитку міжнародного обміну технологіями. Особливості сучасного світового ринку технологій.</p> <p>3. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків.</p> <p>4. Міжнародне спільне проведення науково-технічних досліджень. Форми науково-технічного співробітництва.</p>
11	<p>Міжнародний науково-технічний обмін</p> <p>1. Ліцензійна торгівля технологіями між країнами. Промислове шпигунство. . Інші форми технологічного обміну</p> <p>2. Міжнародне регулювання передачі технологій. Паризька конвенція з охорони промислової власності.</p> <p>3. Європейська патентна організація. Всесвітня організація інтелектуальної власності.</p>
12	<p>Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини</p> <p>1. Поняття валюти й її види.</p> <p>2. Національні валютні системи. Світова валютна система.</p> <p>3. Еволюція світової валютної системи. Система «золотого стандарту».</p> <p>4. Генуезька валютна система.</p> <p>5. Бреттон-Вудська валютна система</p> <p>6. Ямайська валютна система. Спеціальні права запозичення (СПЗ).</p> <p>7. Європейська валютна система. ЕКЮ.</p>
13	<p>Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини</p> <p>1. Валютний курс, його види і системи.</p> <p>2. Валютна політика і її завдання. Форми і методи регулювання валютної політики.</p> <p>3. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації. (Світовий банк. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Європейський банк реконструкції і розвитку).</p> <p>4. Сутність міжнародних розрахунків.</p> <p>5. Форми розрахунку. Банківський переказ та акредитив. Інкасова форма розрахунків. Засоби розрахунку.</p>
14	<p>Міжнародні кредитні відносини</p> <p>1. Міжнародний кредит в системі світогосподарських зв'язків.</p> <p>2. Міжнародні кредитні відносини і кредитні гроші.</p> <p>3. Структура і інструменти сучасного валютного ринку.</p> <p>4. Світовий ринок позичкових капіталів.</p> <p>5. Міжнародні фінансово-кредитні центри.</p>
15	<p>Міжнародна економічна інтеграція</p> <p>1. Поняття та основні риси міжнародної економічної інтеграції та глобалізації.</p> <p>2. Форми міжнародної інтеграції.</p> <p>3. Особливості розвитку інтеграційних процесів у Європі. Європейський Союз (ЄС). Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ).</p> <p>4. Потенціал та проблеми створення вільних економічних зон.</p>
16	<p>Міжнародна економічна інтеграція</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Північноамериканська економічна інтеграція. Формування північноамериканської зони вільної торгівлі. 2. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. 3. Спільний ринок країн Південного конусу. 4. Інтеграційні об'єднання Африки. 5. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-Східної Азії.
17	<p>Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «міжнародні економічні організації» (МЕО). 2. Економічна діяльність ООН, її рівні 3. ОЕСР. 4. СОТ.
18	<p>Міжнародні корпорації у світовому господарстві.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття "транснаціональна корпорація". 2. Схожості і відмінності між транснаціональними корпораціями (ТНК) і багатонаціональними (мультинаціональними) корпораціями (МНК). 3. Причини виникнення ТНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій. Типи ТНК.
19	<p>Економічна єдність світу і глобальні проблеми МЕВ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування економічної єдності світу 2. Моделі економічного розвитку 3. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства. 4. Причини формування глобалізаційних процесів. Позитивні і негативні наслідки глобалізації.
20	<p>Економічна єдність світу і глобальні проблеми МЕВ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антиглобалізм. 2. Фінансова глобалізація. 3. Класифікація глобальних проблем. 4. Шляхи вирішення глобальних проблем.
21	<p>Економічні санкції як фактор міжнародних економічних відносин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність економічних санкцій 2. Вплив економічних санкцій на економіку російської федерації в умовах її повномасштабної агресії проти України
22	<p>Інтеграція України у світову економіку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічні і політичні передумови виходу України на світовий ринок. 2. Зовнішня торгівля України. 3. Структура експортно-імпортного потенціалу України. 4. Інвестиційна діяльність України.
23	<p>Інтеграція України у світову економіку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Участь України в міжнародних організаціях. 2. Пріоритети України в регіональному співробітництві. 3. Проблеми співробітництва з ЄС. 4. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України.

3.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Доповідь – завдання, яке передбачає коротко та інформативно розкрити обрану із переліку тему. Теми доповідей розширюють знання з кожної теми, винесеної на семінарське заняття.

Індивідуальна робота — це чітко структурована письмова роботи. Виконується на аркушах А4 (шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5, поля 2, 2, 2, 1; нумерація сторінок обов'язкова) зшивається. Загальний обсяг має бути не менше 5 сторінок і не більше 15 сторінок.

ТЕМАТИКА ДОПОВІДЕЙ:

1. Теорія подібності країн.
2. «Нова теорія торгівлі» Пола Кругмана.
3. Теорія конкурентних переваг М. Портера.
4. Конкурентоспроможність як основна рушійна сила глобального економічного розвитку.
5. Вплив зовнішніх факторів на паливно-енергетичний комплекс України.
6. Особливості розвитку електронної торгівлі у сучасному світі.
7. Політика захисту національних економічних інтересів країн у глобальній торговельній системі.
8. Ризики і загрози економічній безпеці України.
9. Вплив глобальних викликів сьогодення на економіку України.
10. Людський капітал як елемент довгострокового зростання національних економік.
11. Глобальна проблема старіння населення і шляхи її вирішення.
12. Вплив етики бізнесу на міжнародну діяльність підприємства.
13. Економічний потенціал міграційного капіталу.
14. On-line навчання: проблеми і перспективи розвитку в умовах глобалізації.
15. Міжнародна діяльність Глобальної спільноти швидкозростаючих компаній (Global Growth Companies).
16. Наслідки і загрози BREXIT для країн ЄС.
17. Наслідки і загрози BREXIT для Великобританії.
18. Двостороннє економічне співробітництво Україна-Польща.
19. Тенденції розвитку зовнішньої політики Німеччини.
20. Особливості інтеграційних процесів в ЄС на сучасному етапі.
21. Зовнішньоекономічна політика США.
22. Роль Китаю в глобальному економічному розвитку.
23. Розвиток транскордонного співробітництва України.
24. Чинники формування експортного потенціалу України.
25. Регіоналізація vs глобалізація у розвитку світового господарства.
26. Економічна експансія Китаю та її вплив на світогосподарські процеси.
27. Активізація інвестиційної активності України в умовах політичної нестабільності.
28. Соціально-економічні переваги членства в ЄС.
29. Роль аутсорсингу у формуванні конкурентних переваг суб'єктів глобальної економіки.
30. Вплив процесів транснаціоналізації на розвиток національних економік.
31. Суть і основні напрями міжнародних торговельних потоків у світовому господарстві.
32. Сучасний стан і особливості розвитку євrorинків капіталів.
33. Конкурентні позиції українських підприємств на світових товарних ринках
34. Діяльність ТНК в Україні

35. Патентно-ліцензійна торгівля України

ВИМОГИ ДО ДОПОВІДІ

- обсяг від 5 до 7 аркушів;
- використання не менше ніж 5 джерел інформації;
- наявність посилань на цитування, таблиці, статистичні матеріали;
- висловлювання власної думки.

Доповідь має захищатися усно на семінарському занятті, тема якого відповідає темі доповіді.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Фірма А з Великобританії планує вийти за межі своєї країни, здійснивши прямі інвестиції в одну з країн:

Варіант 1 - Німеччину, Польщу або Україну;

Варіант 2 – Угорщину, Румунію або Молдову;

Варіант 3 – Грецію, Україну або Чехію.

Підрозділ має здійснювати торгівлю устаткуванням з Великобританії. Керівники британської компанії зібрали дані щодо основних факторів бізнес-середовища в цих країнах. Зробіть їх оцінку та виберіть країну найбільш привабливу для розширення бізнесу.

Методика виконання завдання:

1) проаналізувати переваги кожної країни за факторами бізнес-середовища, що розглядаються керівниками компанії;

2) дати письмове обґрунтування переваг кожної країни і оцініть їх за десятибальною шкалою: суттєві (10 б.), помірні (8 б.), незначні (5 б.), слабкі (2 б.), відсутні (0 б.) 3) результати аналізу занесіть до Таблиці 1. Письмове обґрунтування - це пояснення та аргументація присудження відповідної кількості балів за кожним критерієм.

4) підсумувати бали кожної країни за дев'ятьма факторами А-З;

5) виберіть країну найбільш привабливу для здійснення прямих іноземних інвестицій відповідно до її місця в рейтингу.

Таблиця 1.

Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості країн для іноземного інвестора

Оцінка факторів	Німеччина/Угорщина / Греція	Польща / Румунія / Україна	Україна / Молдова / Чехія
А. Валютна стабільність			
Б. Умови отримання кредиту			
В. Рівень конкуренції на внутрішньому ринку			
Г. Рівень митного захисту внутрішнього ринку			
Д. Середня заробітна плата			
Е. Вартість оренди офісного			

приміщення			
Є. Рівень розвитку банківського сектору			
Ж. Політична стабільність			

Вимоги до індивідуальної роботи:

- друкований текст, обсяг 5-15 сторінок;
- список використаних джерел;
- наявність посилань на цитування, таблиці, статистичні матеріали;
- висловлювання власної думки.

3.4. Забезпечення освітнього процесу

Використання проектора.

4. Підсумковий контроль

Перелік запитань до іспиту

1. Сутність категорії міжнародні економічні відносин.
2. Рівні, форми, об'єкти і суб'єкти міжнародних економічних відносин.
3. Середовище розвитку МЄВ
4. Характерні риси структури світового господарства
5. Глобальні проблеми світового господарства
6. Сутність міжнародного поділу праці та фактори, що впливають на його розвиток.
7. Теорії розвитку міжнародного поділу праці, його показники.
8. Міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва
9. Зовнішньоторговельна політика країни, її різновиди
10. Класифікація світових товарних ринків
11. Основні показники міжнародної торгівлі.
12. Види і форми міжнародної торгівлі.
13. Сектори послуг згідно положення СОТ.
14. Промислове шпигунство
15. Регулювання міжнародних торговельних відносин.
16. Сутність міжнародного кредиту, його види, принципи, функції, суб'єкти та форми
17. Світовий фінансовий ринок та його структура
18. Поняття світової валютної системи
19. Система «золотого стандарту».
20. Генуезька валютна система.
21. Бреттон-Вудська валютна система
22. Ямайська валютна система. Спеціальні права запозичення (СПЗ).
23. Європейська валютна система. ЕКЮ.
24. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації.
25. Міжнародний кредит в системі світогосподарських зв'язків

26. Сутність міжнародних розрахунків.
27. Світовий ринок позичкових капіталів
28. Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин.
29. Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності.
30. Сутність і особливості міжнародної міграції робочої сили
31. Причини та хвилі міжнародної міграції робочої сили
32. Вплив міграції на країни, що експортують та імпортують робочу силу.
33. Міждержавне правове регулювання міграції робочої сили
34. Функції і завдання Міжнародної організації праці
35. Світовий ринок технологій: суть і структура.
36. Форми науково-технічного співробітництва.
37. Форми міжнародних некомерційних науково-технічних зв'язків.
38. Сутність поняття "транснаціональна корпорація". Причини виникнення ТНК.
39. Економічна діяльність ООН, її рівні.
40. Поняття "міжнародні економічні організації" (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ.
41. Особливості розвитку інтеграційних процесів у Європі. Європейський Союз (ЄС). Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ).
42. Потенціал та проблеми створення вільних економічних зон
43. Північноамериканська економічна інтеграція.
44. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки.
45. Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії.
46. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства
47. Причини формування глобалізаційних процесів. Позитивні і негативні наслідки глобалізації
48. Фінансова глобалізація.
49. Антиглобалізм
50. Класифікація глобальних проблем.
51. Шляхи вирішення глобальних проблем
52. Сутність поняття "транснаціональна корпорація".
53. Схожості і відмінності між транснаціональними корпораціями (ТНК) і багатонаціональними (мультинаціональними) корпораціями (МНК).
54. Причини виникнення ТНК. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій. Типи ТНК
55. Інвестиційний клімат та його складові
56. Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ.
57. Зовнішня торгівля України.
58. Структура експортно-імпортного потенціалу України.
59. Інвестиційна діяльність України
60. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
 Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії _____
 Семестр 3 _____
 Навчальна дисципліна _____ Міжнародні економічні відносини _____

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Теорії розвитку міжнародного поділу праці, його показники.
2. Фінансова глобалізація.

Затверджено на засіданні
кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики
Протокол № від « » листопада 2025 року

Завідувач кафедри _____ Олександр ШЕВЧУК
Екзаменатор _____ Ірина ГАБРО

* Відповідь на кожне питання білету оцінюється 20 балів максимум

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (8 семестр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усні відповіді на семінарських заняттях	2*23=46
2	Доповідь	4
3	Індивідуальна робота	10
4	Іспит	40
	Всього	100

1. Відповідь на семінарі оцінюється за 2-бальною шкалою, де:

Оцінка 2 бали ставиться у випадку:

студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
відповідь чітка і завершена;
мова добра.

Оцінка 1 бали ставиться в такому випадку:

студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
порушує логіку викладу;
відповідь недостатньо самостійна

Оцінка 0-0,5 балів ставиться у випадку:

відповідь недостатньо самостійна;
аргументація слабка;
студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
головного фактичного матеріалу не знає.

2. Доповідь оцінюється:

4 бали – доповідь містить вичерпну відповідь на обране питання, має авторські висновки та рекомендації; оформлення відповідає вимогам та захищена на занятті.

2-3 бали – доповідь містить вичерпну відповідь на обране питання, висновки та рекомендації не є повністю авторськими, а є адаптованою версією думок різних науковців; оформлення відповідає вимогам та захищена на занятті.

0-1 балів - доповідь містить вичерпну відповідь на обране питання, відсутні висновки; є помилки в оформленні та захищена на занятті.

3. Індивідуальна робота оцінюється:

10 балів – роботу оформлено відповідно до вимог, письмове обґрунтування та аргументація присудження відповідної кількості балів за кожним критерієм є вичерпними та засновуються на офіційних даних; висновки є авторськими.

6-9 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, письмове обґрунтування та аргументація присудження відповідної кількості балів за більшістю критеріїв є вичерпними та засновуються на офіційних даних; висновки є частково авторськими.

3-5 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, письмове обґрунтування та аргументація присудження відповідної кількості балів за більшістю критеріїв не є достатньо вичерпними; висновки є частково авторськими.

1-2 бали - письмове обґрунтування та аргументація присудження відповідної кількості балів за більшістю критеріїв не є достатньо вичерпними; висновки є частково авторськими; оформлення виконано близько до вимог, але з помилками.

5. Допуск до іспиту – 20 балів.

Іспит є підсумковою формою контролю знань студентів і проводиться в усній формі. Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо студент не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а, отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання іспиту.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінюватися може виконання студентами будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими студенти демонструють власне аналітичне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння студентами взаємозв'язків між історичними подіями, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати історичні факти;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел історичних знань, з розумінням їх особистостей, умінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору історичних фактів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу;
- мовна грамотність.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною	Оцінка за шкалою ECTS
----------------	------------------------	-----------------------

	шкалою		
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81	Добре	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66	Задовільно	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник Київ: Знання, 2018. 582 с.
2. Босак А.О. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. Політехніка». 3-тє вид. Львів: Міські інформаційні системи, 2021. 354 с.
3. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник / С.М. Кваша, О.М. Файчук, О.В. Файчук. Київ: НУБіП України, 2019. 282 с. URL: <https://dglib.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/480625c2-1853-4a1d-b657-74c203ebafd6/content>
4. Зянько, В. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навчальний посібник / Зянько В. В., Спіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. Вінниця : ВНТУ, 2021. 106 с.
5. Міжнародні санкції як інструмент стримування російської агресії проти України : аналіт. доп. / [А. Бобровицький, Н. Гавриленко, А. Гончарук, І. Ус, Г. Широкий, Р. Юлдашев]; за заг. ред. М. Паламарчука. Київ: НІСД, 2023. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-11/ad_mizhnar_sankcii_17_11_2023.pdf
6. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с. URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/dale84517cfd25b5ad61025384ff017.pdf>
7. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjIhNw==/1eb6977390c2f309b01466daf10f0fdc.pdf>
8. Задоя А.О. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Частина 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдич, О.А. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 142 с.
9. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / [уклад. : О. І. Заєць, Н. О. Кушнір] ; рец. : В. А. Вергун, В. П. Приходько ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2023. 360 с.
10. Міжнародні економічні відносини: магістерський рівень : навч. посібник. у 2-х ч., Ч. 2 / П. Г. Перерва, В. О. Черепанова, В. Г. Дюжев [та ін.] ; за ред.: П. Г. Перерви, В. О. Черепанової, В. Г. Дюжева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : НТУ "ХПІ", 2024. 514 с.
11. Сидоров О. А., Фісуненко Н. О., Альошина Т. В. С 34 Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник; кол. авторів; за заг. ред. д. е. н. Фісуненко П. А. Дніпро: Арт-Прес, 2023, 400 с.
12. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: моногр. / за наук. ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого та д.е.н., проф. О.М. Сохацької. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 478 с.

Додаткова

1. Габро І.В., Шевчук О.В. Економічні санкції: виклики та можливості для сучасних держав // Актуальні проблеми політики. 2025. № 75. С. 220-225.
2. Панковець, М. П., & Шевчук, Т. В. Міжнародні економічні санкції в системі міжнародної безпеки: досвід та ефективність застосування в сучасних умовах. Scientific Bulletin of UNFU, 2024. № 34(4), 34-40. <https://doi.org/10.36930/40340405>
3. Посохов І. М. Поняття економічної інтеграції та її основні характеристики // Економіка. Фінанси. Право = Economics. Finances. Law. 2024. № 6. С. 25-31.
4. Савченко М. В., Степанюк В. Л. Залучення іноземних інвестицій в економіку України: тенденції, Проблеми та перспективи повоєнного відновлення // Актуальні проблеми

економіки. № 6 (276), червень, 2024. URL: <https://eco-science.net/ape-news/%E2%84%96-6-276-%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%8C-2024/>

5. Шевченко Н. В. Вплив війни на рівень валютного регулювання в Україні // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2023. №2. С.74-81